

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001037

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хрустовський Сергій Григорович

2. Serhii H. Khrustovskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3367-885X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 281

Назва наукової спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Дата захисту: 04-05-2026

Спеціальність за освітою: Державне управління

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12544

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 82.13

Тема дисертації:

1. Категоризація населених пунктів в механізмі оптимізації територіальної основи місцевого самоврядування в Україні
2. Categorization of settlements as a mechanism for optimizing the territorial ground of local government in Ukraine

Реферат:

1. У роботі здійснено комплексне теоретико-методологічне обґрунтування категоризації населених пунктів як інструменту оптимізації територіальної основи місцевого самоврядування та просторового розвитку. Доведено, що якщо категоризація базується на багатофакторному аналізі та відповідає фактичним характеристикам територій, то вона істотно підвищує інституційну спроможність громад і забезпечує збалансований розвиток системи розселення. Обґрунтовано науковий зміст категоризації як багатовимірного концепту, що поєднує правові, історичні, просторові, демографічні, соціально-економічні й функціональні параметри, та визначено її місце в системі підходів і доктрин публічного управління, урбаністики, соціології, регіоналістики й геоeкономіки. Здійснено історичну реконструкцію еволюції категоризації населених пунктів та виявлено тенденції переходу від демографічно орієнтованих моделей до сучасних багатофакторних, функціонально-просторових і мережевих підходів. Узагальнено зарубіжні моделі

класифікації населених пунктів, включно з морфологічними, функціональними, мережевими типологіями та європейськими стандартами DEGURBA, FUA, ESPON, які визначають міжнародний контекст реформування категоризації. Доведено актуальність урахування цих стандартів у національній політиці. Проаналізовано статистичні та просторові тенденції розвитку населених пунктів України, що свідчать про депопуляцію периферій, зростання агломерацій, урбанізацію приміських зон і структурну поляризацію. Обґрунтовано, що ці процеси вимагають переосмислення ролі категорій як показників реальної функціональної здатності населених пунктів. Удосконалено теоретико-правове розмежування понять «категорія населеного пункту», «статус населеного пункту» та «статус територіальної громади», а також юридично уточнено співвідношення території населеного пункту й території громади. Показано, що категоризація є аналітичною процедурою, а статус – юридичним результатом її застосування. Запропоновано та апробовано Методику комплексної оцінки умов та показників категоризації населених пунктів, що інтегрує демографічні, економічні, інфраструктурні, просторові, соціальні та інституційні критерії. Доведено, що така методика забезпечує науково верифіковане, прозоре й стандартизоване прийняття рішень, узгоджене з управлінськими та планувальними потребами територіальних громад. Сформульовано систему практичних пропозицій щодо вдосконалення державної політики категоризації населених пунктів, включно з прийняттям Концепції просторового розвитку, кодифікацією законодавства у сфері територіальної організації влади, впровадженням єдиної методики, розвитком реєстрово-інформаційної бази, створенням міжвідомчого органу та запровадженням освітніх і кваліфікаційних програм. Результати роботи мають теоретичне й практичне значення для формування сучасної політики просторового розвитку, удосконалення адміністративно-територіального устрою, зміцнення місцевого самоврядування та впровадження європейських стандартів управління територіями.

2. The dissertation provides a comprehensive theoretical and methodological substantiation of the categorization of settlements as an instrument for optimizing the territorial foundation of local self-government and spatial development. It is demonstrated that when categorization is based on multifactor analysis and reflects the actual characteristics of territories, it significantly enhances the institutional capacity of communities and ensures the balanced development of the settlement system. The scientific content of categorization is substantiated as a multidimensional concept integrating legal, historical, spatial, demographic, socio-economic, and functional parameters, and its place within the system of approaches and doctrines of public administration, urban studies, sociology, regional science, and geoeconomics is defined. A historical reconstruction of the evolution of settlement categorization has been carried out, revealing a shift from demographically oriented models to modern multifactor, functional-spatial, and network-based approaches. Foreign models of settlement classification, including morphological, functional, and network typologies, as well as European standards such as DEGURBA, FUA, and ESPON, have been systematized, outlining the international context for reforming categorization practices. The relevance of incorporating these standards into national policy is demonstrated. Statistical and spatial trends in the development of Ukraine's settlements have been analysed, indicating the depopulation of peripheral areas, the growth of agglomerations, suburban urbanization, and structural polarization. It is substantiated that these processes necessitate rethinking settlement categories as indicators of real functional capacity. The theoretical and legal differentiation of the concepts "settlement category," "settlement status," and "status of a territorial community" has been improved, and the legal correlation between the territory of a settlement and the territory of a community has been clarified. It is shown that categorization is an analytical procedure, whereas status constitutes the legal outcome of its application. A Methodology for the Comprehensive Substantiation of Settlement Category Change has been proposed and tested. This methodology integrates demographic, economic, infrastructural, spatial, social, and institutional criteria. It is demonstrated that such a methodology ensures scientifically verified, transparent, and standardized decision-making aligned with the managerial and planning needs of territorial communities. A system of practical recommendations for improving state policy on settlement categorization has been formulated. These include adopting a Spatial Development Concept, codifying legislation on territorial organization of government, implementing a unified methodology, developing a registry and information base, establishing an interagency coordination body, and introducing

educational and qualification programs. The results of the research possess theoretical and practical significance for shaping contemporary spatial development policy, improving administrative-territorial organization, strengthening local self-government, and introducing European standards of territorial governance.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Хрустовський С., Слободянюк Ю. Просторове планування розвитку територій громад під час та після війни: правові аспекти. Теоретичні та прикладні питання державотворення: електрон. наук. фах. вид. Вип. 27. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2022. С. 128-134. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb272022276820>
- Хрустовський С. Планування й організація відновлення та розвитку територіальних громад в умовах збройної агресії. Теоретичні та прикладні питання державотворення: електрон. наук. фах. вид. Вип. 29. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2023. С. 423-425. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb292023289790>
- Хрустовський С., Куспляк Г., Куспляк І. Фінансова спроможність Авангардівської селищної територіальної громади здійснювати визначені законом повноваження на відповідній території. Теоретичні та прикладні питання державотворення: електрон. наук. фах. вид. Вип. 31. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2024. С. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb312024307382>
- Хрустовський С.Г. Еволюція категорій населених пунктів в адміністративно-територіальному процесі України. Теоретичні та прикладні питання державотворення: електрон. наук. фах. вид. Вип. 34. Том 1. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2025. С. 291-308. DOI: <https://doi.org/10.35432/tisb342025351538>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Саханенко Сергей Єгоровіч
2. Serhii Sahanenko

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8376-0328

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баймуратов Михайло Олександрович

2. Mykhailo O. Vaimuratov

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4131-1070

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кіцак Тарас Миколайович

2. Taras Kitsak

Кваліфікація: к.держ.упр., доцент, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6710-8521

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яворська Вікторія Володимирівна
2. Viktoriia V. Yavorska

Кваліфікація: д. геогр. н., професор, 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7449-7908

Додаткова інформація: Яворська Вікторія Володимирівна - доктор географічних наук, професор, декан геолого-географічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова Ідентифікатор ORCID ID:
<https://orcid.org/0000-0002-7449-7908>

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попов Микола Петрович
2. Mykola Popov

Кваліфікація: к.держ.упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0204-1810

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Колісніченко Наталія Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Колісніченко Наталія Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Хрустовський Сергій Григорович

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна